

Disciplinnämnden
vid NGM

Beslut 2002:1
2002-05-14

Styrelsen för Nordic Growth Market NGM AB

Bankaktiebolaget J P Nordiska

Fråga om Matteus Bank AB brutit mot Medlemsavtalet

Inledning

Matteus Fondkommission AB och Nordic Growth Market (NGM) tecknade den 5 juni 2000 ett Medlemsavtal rörande handel i det elektroniska handelssystem (Tellus) som NGM tillhandahåller för handel i aktier på NGM-listorna. Matteus Fondkommission AB ändrade därefter firma till Matteus Bank AB.

Den 19 oktober 2001 fusionerades Matteus Bank AB med NF Nordiska Fondkommission AB (Nordiska) med Matteus Bank AB som övertagande bolag. Matteus Bank AB ändrade i samband med fusionen firma till Bankaktiebolaget JP Nordiska. De händelser som nu skall behandlas av Disciplinnämnden härrör i huvudsak från Matteus-delen av det sammanslagna företaget. I det följande benämns företaget därför "Matteus Bank" eller "banken".

Ärendets handläggning

Hösten 2001 kontaktades NGM av Finansinspektionen som meddelade att det förekom misstanke om insiderhandel i det vid NGM noterade bolaget Confidence International AB (Confidence). Handeln skulle ha genomförts via Matteus Bank. Genom sin utredning fick inspektionen information om vissa avslut som förekommit i Confidence under perioden den 13 september - den 18 oktober 2001. På uppmaning av inspektionen vidarebefordrades bankens uppgifter om avsluten till NGM.

Den 19 oktober 2001 omkring kl. 11.15 inrapporterade Matteus Bank till NGM en affär om ca 460.000 aktier i Confidence som genomförts utanför NGM:s handelssystem Tellus. Affären uppgavs ha ägt rum under förmiddagen den 18 oktober 2001.

NGM infortrade den 9 november 2001 från banken en förklaring till varför affären inte anmälts i tid, en redogörelse för bankens rapporteringsrutiner och uppgifter om omsättningen hos banken i samtliga NGM-bolag från den 1 augusti 2001.

Bankens svar den 28 november 2001 föranledde NGM att göra en uppställning över samtliga affärer i Matteus Bank som banken underlåtit att rapportera under perioden den 1 augusti – den 2 november 2001. Uppställningen visade att banken under perioden den 6 augusti – den 16 oktober 2001 omsatt 1.269.046 aktier i Confidence men underlåtit att rapportera 590.104 av dessa till NGM.

Efter ytterligare skriftväxling och ett sammanträde den 18 december 2001 mellan NGM och banken ansökte NGM den 8 januari 2002 om disciplinnämndens prövning av huruvida banken genom för sen rapportering av affären den 18 oktober och underlåten rapportering av 23 affärer om sammanlagt 590.104 aktier brutit mot regler som enligt Medlemsavtalet gäller vid NGM.

Banken inkom den 6 februari 2002 med skriftliga synpunkter till disciplinnämnden.

NGM kommenterade bankens synpunkter i skrift den 21 februari 2002 och anmälde samtidigt att affären den 18 oktober 2001 inneburit att Confidence sålt egna aktier, vilket inte hade rapporterats av banken i enlighet med de särskilda reglerna för rapportering av sådan handel. NGM hemställde att disciplinnämnden skulle pröva även detta brott mot Medlemsavtalet.

Banken yttrade sig den 28 mars 2002 över NGM:s sistnämnda skrifter.

Disciplinnämnden höll därefter förhandling i ärendet den 3 maj 2002. Vid förhandlingen var bolagsjuristen Jonas Myrdal, chefen för marknadsövervakningen Erik Svegrell samt kursövervakare Mikael Sanderhem närvarande för NGM och advokaten Wilhelm Lünig, vice VD Peter Melbi samt Margareta Nylén närvarande för Bankaktiebolaget JP Nordiska.

I samband med förhandlingen förklarade NGM att ett av de 23 fallen av underlåten rapportering av avslut under perioden den 8 augusti – den 11 oktober 2001 som anmälts till Disciplinnämnden fått en godtagbar förklaring och att nämnden därför har att pröva underlåten rapportering av 22 affärer om sammanlagt 590.102 aktier.

NGM

NGM har anfört bl.a. följande. Enligt NGM:s handelsregler, som är en del av Medlemsavtalet, skall samtliga avslut där en medlem medverkat till avslut och som utförts vid sidan av Tellus rapporteras till NGM. Avslut som sker under handelsdagen skall, med ett undantag som saknar intresse här, rapporteras inom fem minuter efter avslutstidpunkten. Genom att inte rapportera affären den 18 oktober 2001 i rätt tid samt genom att helt och hållet underlåta att rapportera de övriga 22 affärer som är föremål för Disciplinnämndens prövning har banken överträtt de rapporteringsregler som gäller vid marknadsplatsen. Banken har beträffande affären den 18 oktober 2001 uppgivit att en mäklare på banken, (Mäklaren), fått en muntlig instruktion av ägaren till Newtech Development AB (Newtech), som också var styrelseledamot i såväl Newtech som Confidence, att föra över 460.000 aktier i Confidence från Newtechs depå till Confidences depå och att sälja aktierna. Av denna beskrivning av affären den 18 oktober framgår att det har varit fråga om en affär genom vilken Confidence sålt egna aktier. Enligt NGM:s handelsregler är en medlem skyldig att omgående informera marknadsplatsen om varje köp eller försäljning av ett bolags egna aktier. Medlemmen skall vidare efter varje sådan försäljning omgående informera marknadsplatsen om vissa förhållanden rörande försäljningen. Underlåtenheten att rapportera de 22 affärerna har varat under relativt lång tid och i stor omfattning och till

synes systematiskt. Affären den 18 oktober har haft en stor omfattning och dessutom inneburit brott mot de regler som finns i aktiebolagslagen och andra författningar om hur ett aktiebolags köp och försäljning av egna aktier får ske. Banken bör därför åläggas att betala en särskild avgift till NGM. När det gäller avgiftens storlek bör hänsyn tas till att det rör sig om allvarliga brott mot regelverket och att utredningen förorsakat NGM avsevärda kostnader.

Banken

Banken har anfört bl.a. följande. *Allmänt.* Den nya företagsledningen för Matteus Bank anser att bankens agerande i händelserna rörande handeln i Confidence till stora delar emanerar ut den företagskultur som var rådande inom Matteus Bank innan fusionen med Nordiska genomfördes. I augusti 2001 föranstaltade den dåvarande t.f. verkställande direktören i Matteus Bank, Kerstin Unger, om att en särskild granskning skulle ske av vissa delar av aktiemäkleriet inom Matteus Bank. För ändamålet anlätades en utredningsgrupp med sammanlagt sex personer från KPMG Consulting och Advokatfirman Cederquist. Granskningen resulterade bland annat i att Matteus Bank i samråd med Nordiskas företagsledning underrättade Finansinspektionen om vissa händelser, innefattande Mäklarens agerande vid handel i Confidence. Det är således denna av banken själv initierade granskning som har lett till att de nu aktuella affärerna är föremål för Disciplinnämndens prövning. – *De 22 affärerna.* Dessa affärer har genomförts av den hos Matteus Bank tidigare anställda Mäklaren. Dessa affärer var s.k. inbördes affärer, vilket innebär att både säljare och köpare var kunder hos Matteus Bank. Affärerna har således inte genomförts i Tellus utan som Inbördes Avslut såsom detta begrepp definierats i Handels- och rapporteringsregler för handel i Tellus handelssystem. Mäklaren har inte ägt behörighet att genomföra avslut i Tellus, men så har inte heller skett avseende dessa 22 affärer. Det som kan läggas Mäklaren till last är att han inte tillsett att rapportering skedde i enlighet med reglerna därom. – *Affären den 18 oktober.* Den 16 oktober 2001 kallades Mäklaren utan förvarning till utredningsgruppen för en utfrågning som varade i flera timmar. När utfrågningen var slutförd avstängdes Mäklaren från arbetsplatsen med omedelbar verkan samt befriades

från tjänstgöringsskyldighet. Mäklarens anställning hos Matteus Bank har numera upphört. Innan Mäklaren hemförlovades den 16 oktober 2001 fick han till den dåvarande mäklarchefen, (Mäklarchefen), redogöra för eventuella affärer och kundkontakter som Mäklaren hade haft innan han kallades till utfrågningen. Mäklaren uppgav vid detta tillfälle att en kund ville sälja 460.000 aktier i Confidence och att elva olika köpare var vidtalade, men att affären ännu inte var slutförd. Mäklarchefen åtog sig att handha detta och tillse att affären genomfördes. Den 18 oktober 2001 kontaktades de sammanlagt tolv parterna i den tilltänkta affären per telefon och uppgifterna om antalet aktier och pris bekräftades. Mäklarchefen tillsåg att affären avseende de 460.000 aktierna i Confidence genomfördes den 18 oktober 2001. Mäklarchefen underlät därvid att försäkra sig om att affärerna rapporterades i enlighet med NGM:s regler därom. Mäklarchefen har vid utfrågning uppgivit att han glömde att kontrollera att rapportering skett. Mäklarchefen uppgav som förklaring att han var stressad av den dramatiska situation som uppkommit och alla de frågor som ställdes från anställda och kunder i samband med att Mäklaren och ytterligare en mäklare avstängts från arbetsplatsen med omedelbar verkan. Mäklarchefen har på egen begäran lämnat sin anställning vid Matteus Bank för att övergå till annan verksamhet. Det bör framhållas att Matteus Bank inte funnit skäl att rikta kritik mot Mäklarchefen, annat än såvitt avser hans glömska att tillse att de affärer som skulle ordnas upp efter Mäklaren genomfördes på ett korrekt sätt. – *Egna aktier.* Banken har inte kunnat få någon förklaring till varför aktierna fördes över från Newtechs depå till Confidences depå och kan inte vitsorda att det varit fråga om handel med egna aktier. Banken anser att man handlade riktigt eftersom banken inte kan vägra utföra en överflyttning av värdepapper från en depå till en annan, om instruktionen lämnas av behörig ställföreträdare, vilket här var fallet. – *Den särskilda avgiften.* Det finns inte något stöd i Medlemsavtalet eller i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet för att sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas med ledning av de kostnader som NGM anser sig ha åsamkats vid fullgörande av de övervaknings- och utredningsuppgifter som följer av lag eller annan författning.

Disciplinnämndens bedömning

De 22 affärerna.

Det är ostridigt att Mäklaren under tiden den 6 augusti – den 11 oktober 2001 medverkade till avslut i 22 affärer som avsåg aktier i Confidence. Affärerna genomfördes utanför handelssystemet Tellus och det har ålegat Mäklaren att se till att avsluten rapporterades till NGM. Så har emellertid inte skett. Det har ålegat banken att ha sin verksamhet så organiserad att rapporteringsreglerna iakttogs.

Disciplinnämnden finner därför att banken har åsidosatt reglerna i Medlemsavtalet om rapportering av avslut.

Vid bedömningen av vad banken sålunda låtit komma sig till last skall beaktas att det omsattes sammanlagt 2.661.202 aktier i Confidence under den nämnda perioden. Av dessa aktier svarade Matteus Bank för 1.269.046. De 22 affärerna avsåg sammanlagt 590.102 aktier, vilket innebär att drygt 22 procent av den totala omsättningen och drygt 46 procent av Matteus handel i Confidence inte rapporterades. Att en så stor del av handeln i Confidence på detta sätt undanhölls aktörerna på aktiemarknaden innebär att likviditeten i Confidenceaktien framstod som mindre än den i verkligheten var och gjorde det omöjligt att genomlysna den verkliga handeln eftersom viktig information om omsättning och prisbildning kom att saknas.

Affären den 18 oktober

Det är ostridigt att affären den 18 oktober 2001 slutfördes under handelsdagen och alltså rätteligen skulle ha rapporterats inom fem minuter efter avslutstidpunkten denna dag. Det är tydligt att affärerna, för det rörde sig om 11 eller 12 köpare av sammanlagt 460.000 aktier, genomfördes under pressade förhållanden. Med hänsyn till att det får anses vara elementärt för en mäklare att rapportera avslut som han medverkat till och då det i det här fallet rör sig om en mäklarchef som måste ha haft betydande erfarenhet

och personligen tog över ansvaret för affärerna när Mäklaren skildes från denna framstår glömskan inte som ursäktlig. Det är banken som svarar för att rapporteringsskyldigheten fullgörs. Disciplinnämnden finner därför att banken har åsidosatt reglerna i Medlemsavtalet om rapportering av avslut. Med hänsyn till att saken rör så många aktier och avslut kan regelbrottet inte anses ringa.

Särskilt om egna aktier

Det är beträffande affären den 18 oktober 2001 utrett att Mäklaren denna dag fått en muntlig instruktion av ägaren till Newtech, som också var styrelseledamot i såväl Newtech som Confidence, att föra över 460.000 aktier i Confidence från Newtechs depå till Confidences depå och att sedan sälja aktierna. Aktierna har därefter omgående sålts och likviden tillförts Confidence. Disciplinnämnden finner därför utrett att de 460.000 Confidenceaktierna sålts på uppdrag av Confidence och att det alltså varit fråga om försäljning av egna aktier. Denna försäljning har skett i strid med alla regler om aktiebolags handel med egna aktier. Banken har gjort gällande att detta berott på att Mäklaren inte förstått att försäljningen inneburit att det uppdragsgivande aktiebolaget handlat i egna aktier. Banken svarar emellertid för sina anställda mäklare och har haft att se till att mäklarverksamheten var så organiserad att rapporteringsreglerna iaktogs.

Vid bedömningen av vad banken sålunda låtit komma sig till last skall beaktas att aktiebolags handel med egna aktier har kringgärdats med rigorösa villkor med hänsyn till de risker för bl.a. kursmanipulationer som sådan handel enligt utländska erfarenheter innebär. Med hänsyn härtill och då saken rör så många aktier kan regelbrottet inte anses ringa.

Särskild avgift (sanktionsavgift)

Disciplinnämnden har i det föregående funnit att banken brutit mot handelsreglerna för NGM genom att helt underlåta att rapportera sammanlagt 22 affärer och att dessutom rapportera ytterligare en affär för sent och ofullständigt. Det har rört sig om regelbrott

under förhållandevis lång tid, till synes systematiskt och avseende en betydande del av omsättningen av aktier i Confidence under den aktuella perioden. Det är tydligt att försummelserna att på ett korrekt sätt rapportera dessa affärer inneburit risk för att handeln hos NGM skulle komma till allvarlig skada och att förtroendet för den finansiella marknaden i stort skulle minska. Disciplinnämnden bedömer därför överträdelserna som så allvarliga att banken skall åläggas att betala en särskild avgift till Marknadsplatsen.

Vid bestämmande av avgiftens storlek beaktar disciplinnämnden att regelöverträdelserna av allt att döma har samband med den företagskultur som var rådande inom Matteus Bank före fusionen och att den nya ledningen vidtagit åtgärder för att komma till rätta med tidigare missförhållanden och som ett led i detta medverkat till utredningen av det ärende som Disciplinnämnden nu prövar.

NGM har gjort gällande att avgiftens storlek bör bestämmas med hänsyn inte bara till regelbrottets allvar utan också till att utredningen förorsakat NGM avsevärda kostnader. Som banken invänt finns det emellertid inte något stöd i Medlemsavtalet eller i lagen om börs- och clearingverksamhet för att sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas med ledning av de kostnader som NGM har åsamkats vid fullgörande av de övervaknings- och utredningsuppgifter som följer av lag eller annan författning.

Disciplinnämnden ålägger Bankaktiebolaget J P Nordiska att erlägga en särskild avgift till NGM på fyrahundrafemtiotusen (450.000) kronor.

På Disciplinnämndens vägnar

Bo Svensson

I nämndens avgörande har deltagit justitierådet Bo Svensson, ordförande, f.d. justitierådet Hans-Gunnar Solerud, vice verkställande direktören Anders Broström, jur. kand. och ekon. lic. Rolf Skog, professorn Suzanne Wennberg samt auktoriserade revisorn Gunnar Widhagen